

Kartoittava katsaus sosiaalityöntekijän harkintavallasta lastensuojelussa

Jussi Björninen, Harri Jalonen & Anna-Aurora Kork

ABSTRAKTI

Harkintavalta on keskeisessä roolissa lastensuojelun sosiaalityössä, jossa päätökset vaikuttavat merkittävästi lasten ja perheiden elämään. Tämä kartoittava kirjallisuuskatsaus tarkastelee sosiaalityöntekijän harkintavallan rakentumista aiemman tutkimuksen perusteella. Aineistona on 42 vertaisarvioitua artikkelia, joiden analyysi jäsentää harkintavallan kolmeen toisiinsa limittyvään ulottuvuuteen: rakenteellisiin ehtoihin, ammatillisiin käytäntöihin ja harkintavallan seurauksiin. Rakenteelliset tekijät, kuten managerialismi, standardointi, resurssipaineet ja poliittinen ohjaus, määrittävät harkintavallan rajat ja toimintaympäristön, kun taas ammatilliset arvot, tiimityö, vuorovaikutus ja työn emotionaaliset vaatimukset muovaavat harkintavallan käyttämistä. Harkintavallan seuraukset näkyvät sekä päätösten eettisyydessä ja yhdenvertaisuudessa että sosiaalityöntekijöiden kokemassa vastuussa. Teoreettisesti artikkeli jäsentää lastensuojelun harkintavallan erityiseksi kontekstiksi sekä syventää ymmärrystä harkintavallan merkityksestä lapsen oikeuksien toteutumiselle, yhdenvertaisuudelle ja hallinnon legitimitetille. Harkintavallan käyttäminen ei ole ainoastaan päätöksentekoa, vaan jatkuvaa arviointia, tasapainoilua ja vastuun kantoa tilanteissa, joissa lapsen etu on keskiössä. Kestävä harkintavallan käyttö edellyttää kollektiivisia ja reflektiivisiä toimintatapoja sekä rakenteita ja johtamista, jotka tukevat ammatillista autonomiaa, selkeää vastuunjakoa ja lapsen oikeuksien toteutumista.

Avainsanat: harkintavalta, lastensuojelu, sosiaalityö, katutason byrokratia

ABSTRACT

Discretion in Child Protection Social Work: A Scoping Review

Discretion plays a central role in child protection social work. This scoping review examines how discretion in child protection is shaped by the structural, practical and consequential factors identified across 42 peer-reviewed studies. Structural factors such as managerialism, standardization, resource constraints and political pressures define the boundaries of decision making, while professional values, teamwork, interaction and emotional demands influence how discretion is enacted in everyday practice. The consequences of discretion are reflected in the ethical quality and equity of decisions, as well as in social workers' sense of responsibility. The review conceptualizes discretion in child protection as a distinctive context and expands existing research by examining the implications of discretion for children's rights, equity and the legitimacy of public administration. It also offers insights into how professional discretion can be supported through collective and reflective team-based structures, adequate resourcing, and leadership approaches that strengthen both autonomy and accountability.

Keywords: discretion, child protection, social work, street-level bureaucracy

JOHDANTO

Lastensuojelun asiakkaina olleiden 8-vuotiaan Vilja Eerikan kuolema Helsingissä vuonna 2012 ja 4-vuotiaan Milon kuolema Joensuussa vuonna 2023 ovat nostaneet esiin lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden harkintavallan merkityksen vaativassa suojelutehtävässä. Sosiaalityöntekijöiden toimintaa on kritisoitu julkisessa keskustelussa

ja arvioitu oikeudellisesti tuomioistuimissa. Ratkaisuja ja syyllisiä on haettu niin sosiaalityöntekijöistä, olosuhteista kuin järjestelmästä. Yksittäisen sosiaalityöntekijän harkinnassa on nähty olevan laaja valikoima erilaisia toimintatapoja, joilla voitaisiin estää äärimmäisten tilanteiden syntyminen. Toimintatavan valinta edellyttää sosiaalityöntekijältä harkintavallan käyttöä. Iso-Britanniassa vuonna 2007 1,5-vuotiaan Baby P:n kuoleman jälkeen todettiin, että lapsilähtöinen lastensuojelu vaatii sosiaalityöntekijöiltä tosiasiallisen mahdollisuuden käyttää harkintavaltaansa lapsen edun mukaisesti myös vaikeissa tilanteissa (Munro 2011).

Michael Lipskyä (1980) mukaillen lastensuojelun sosiaalityöntekijä voidaan nähdä katutason byrokraattina (*street-level bureaucrat*), joka saa – tai joutuu käyttämään työssään harkintavaltaa. Vaikka sosiaalityötä ohjaavat lainsäädäntö ja organisaation sisäiset ohjeet, jää yksittäiselle sosiaalityöntekijälle suhteellisen paljon harkintavaltaa. Kyse ei ole hyvän hallinnon periaatteiden rikkomisesta, vaan välttämättömästä sopeutumisesta tilanteisiin, joihin ei ole olemassa yksiselitteisiä ohjeita. Sosiaalityöntekijä toimii työssään tiukan aikarajan sisällä, usein hajanaisin tiedoin ja kovan paineen alla (Lipsky 2010).

Sosiaalityön kirjallisuudessa *harkintavallan* käsite jää usein epäselväksi, vaikka se olisi keskeisessä roolissa keskusteluissa ja analyyseissä. Tämä on ongelmallista, koska harkintavalta voi esiintyä eri muodoissa ja tarkoittaa eri asioita asiayhteyden mukaan (Murphy 2021). Aikuis-sosiaalityöstä tehdyssä tutkimuksessa on havaittu, että sosiaalityöntekijällä on harkintatilaa (*discretionary space*) ja mahdollisuus valita käyttääkö hän harkintavaltaansa tietyssä tilanteessa vai ei (Evans 2010; Evans 2013). Sen sijaan vastaavaa tutkimusta lastensuojelun sosiaalityöntekijän harkintavallan käyttämisestä ei juurikaan ole (Murphy 2021). Tässä tutkimuksessa harkintavalta viittaa muodolliseen tai institutionaaliseen oikeuteen tehdä päätöksiä tai ratkaisuja tilanteissa, joissa säädökset, ohjeet tai normit jättävät tilaa tulkinnalle ja valinnalle. Esimerkiksi sosiaalityöntekijällä on harkintavaltaa päättää, mitä toimenpiteitä asiakkaan tilanteessa sovelletaan, kun laki ei määrää yksiselitteisesti yhtä vaihtoehtoa. Harkintavallan käyttäminen puolestaan viittaa käytännön toimintaan eli

prosessiin, jossa yksilö arvioi vaihtoehtoja, punnitsee tietoa, soveltaa arvoja ja tekee valintoja tilanteen edellyttämällä tavalla.

Harkintavallan tarve lastensuojelussa juontuu julkisten palvelujen erityispiirteistä: työntekijät toimivat resurssipaineiden, kasvavan palvelukysynnän, ristiriitaisten odotusten ja vaikeasti mitattavien tulosten ristiaallokossa (Devlieghere & Roose 2018; Marthinsen ym. 2020). Sosiaalityölle ominainen asiakaslähtöisyys edellyttää mahdollisuutta soveltaa sääntöjä joustavasti yksilöllisiin tilanteisiin (Tummers & Bekkers 2014; Zhang ym. 2022). Harkintavaltaa tarvitaan erityisesti silloin, kun valmiit toimintamallit eivät riitä monimutkaisten tilanteiden ratkaisemiseen tai inhimillisten olosuhteiden ymmärtämiseen. Harkintavallan käyttäminen voi vahvistaa sekä sosiaalityöntekijän kokemusta ammatillisesta autonomiasta että asiakkaan kokemusta julkisen järjestelmän oikeudenmukaisuudesta ja legitimititeistä (Lipsky 2010).

Tässä tutkimuksessa etsitään vastausta tutkimuskysymykseen: *Miten sosiaalityöntekijän harkintavalta lastensuojelussa rakentuu aiemman tutkimuskirjallisuuden pohjalta?* Tutkimuksen lähtökohtana on, että sosiaalityöntekijän käyttämä harkintavalta lastensuojelussa on välttämättömyys (Lipsky 2010). Lastensuojelun sosiaalityöntekijän käyttämän harkintavallan tutkiminen auttaa ymmärtämään sen vaikutuksia lapsen perusoikeuksien toteutumiseen (Pösö 2016). Kartoittavan kirjallisuuskatsauksen (*scoping review*) avulla kootaan yhteen hallintotieteiden sekä sosiaalityön ja -politiikan aloilla toteutettujen tutkimusten keskeiset havainnot lastensuojelun sosiaalityöntekijän suorassa asiakastyössään käyttämästä harkintavallasta ja tunnistetaan potentiaalisia tutkimusaukkoja jatkotutkimusta varten.

Tutkimus syventää ymmärrystä harkintavallan käyttämisestä lastensuojelussa, missä päätökset kohdistuvat erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja missä sosiaalityöntekijän harkintavalta kytkeytyy sekä hallinnollisiin käytäntöihin että eettisiin ja moraalisiin vastuisiin. Harkintavalta näyttäytyy monikerroksisena ja jännitteisenä prosessina, jota tarkastellaan suhteessa rakenteisiin, ammatillisiin käytäntöihin ja seurauksiin.

HARKINTAVALTA JULKISEN HALLINNON TEHTÄVÄNÄ

Julkista tehtävää hoitavat viranhaltijat käyttävät kansalaisia kohdatessaan toimeensa sisältyvää harkintavaltaa (*discretion*) (Hupe 2022). Harkintavalta perustuu koulutuksen ja kokemuksen tuomaan asiantuntemukseen, jota on esimerkiksi lääkäreillä, sosiaalityöntekijöillä ja opettajilla. Nämä ammattilaiset tekevät päätöksiä, jotka vaikuttavat suoraan kansalaisten oikeuksiin ja heidän saamiinsa palveluihin. Harkintavalta ei kuitenkaan ole yksinomaan katutason byrokratian kiinnittyvä käsite.

Harkintavalta voidaan mieltää mekanismiksi, joka selittää politiikan toimeenpanon dynamiikkaa monitasoisessa hallinnossa, jossa viranhaltijat yhdistävät yleiset tavoitteet, oikeudelliset velvoitteet ja paikalliset olosuhteet käytännön toiminnaksi (Chang & Brewer 2023; Hupe & Hill 2007; Wood 2011). Dynamiikka syntyy tilanteista, joissa työntekijän on sopeutettava epäselviin, monimutkaisiin ja muuttuviin olosuhteisiin, joissa sääntöpohjainen toiminta ei yksin riitä (Gassner & Gofen 2018; Tummers & Bekkers 2014; Tummers ym. 2015). Harkintavalta ei ole ainoastaan hallinnollinen väline, vaan myös käytännöllistä ja ammatillista osaamista, jota ilman lastensuojelutyö olisi vaikeasti toteutettavissa. Harkintavaltaan liittyvä autonomia ymmärretään mahdollisuutena soveltaa asiantuntemusta tilanteissa, joita ei voida yksiselitteisesti säädellä ennalta (Marvel & Resh 2015). Samalla on tunnistettava, että autonomia ei ole rajaton: sitä rajoittavat muun muassa lainsäädäntö (esim. Karlsson 2019), hyvän hallinnon periaatteet (Alexander & Richmond 2007; Bauhr & Carlitz 2021), organisatoriset säännöt (Gofen 2014; Oberfield 2010), yhteiskunnassa hyväksytyt arvot (Nicholson-Crotty ym. 2011; Tummers ym. 2009) sekä ammatilliset ja eettiset normit (Keiser 1999; Loyens & Maesschalck 2010).

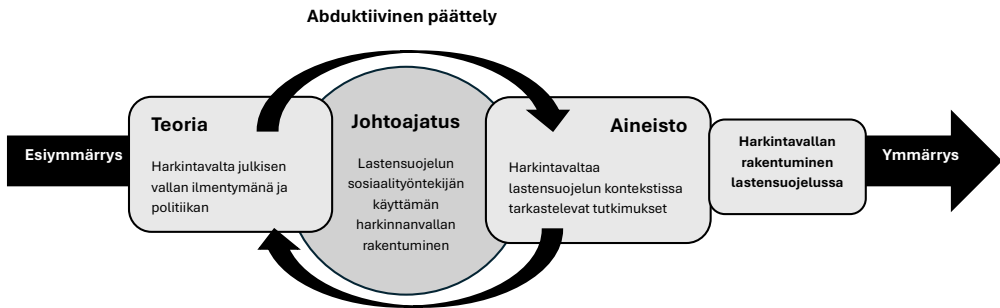
Eri tieteenaloilla on tunnistettavissa erilaisia tulkintoja harkintavallasta. Esimerkiksi hallinnon tutkimuksessa harkintavaltaan suhtaudutaan myönteisesti, kun taas politiikan tutkimuksessa siihen liitetään enemmän kielteisiä ominaisuuksia (Chang & Brewer 2023). Mahdollisuutta korostavassa tulkinnassa harkintavalta koetaan tarpeelliseksi, sillä sen avulla politiikassa päätet-

tyä voidaan mukauttaa paikallisiin tarpeisiin ja käytettävissä oleviin resursseihin (Halling & Petersen 2024; Nagel 2024; Tummers ym. 2015). Harkintavalta nähdään tällöin palvelutuotannon tehokkuutta edistävänä tekijänä (Gofen ym. 2024; Zhang ym. 2022) ja liian tiukka harkintavallan suitsiminen palvelujen joustavuuden ja asiakaslähtöisyyden esteeksi (Keiser 1999; Rutz ym. 2017; Zhang ym. 2022).

Harkintavallalla nähdään olevan myönteisiä vaikutuksia hallinnon eettisyyteen (Loyens & Maesschalck 2010) ja julkiseen innovointiin (Nagel 2024; Visser & Kruyen 2021). Kyse on julkisen vallan legitimitetistä, jonka koetaan vahvistuvan, kun viranhaltijat eivät vain noudata vaan myös soveltavat lainsäädäntöä (Rivera & Knox 2023). Harkintavallan ongelmallisuutta painottavassa tulkinnassa varoitetaan puolestaan byrokratian lisääntymisestä ja tilivelvollisuuden löystymisestä (Chang & Brewer 2023 ks. harkintavallan ja tilivelvollisuuden suhteesta Hupe & Hill 2007). Harkintavalta voi myös johtaa epäohdonmukaisiin päätöksiin, epäoikeudenmukaiseen suosimiseen ja poliittisen tahdon ali- tai yliohtautumiseen (Gofen 2014; Newswander & Newswander 2015; Rivera & Knox 2023).

Lipskyn (2010) mukaan katutason byrokratian harkinta on väistämättä eettistä, koska esimerkiksi niukat resurssit, epäselvät säännöt tai ristiriitaiset odotukset pakottavat työntekijät tekemään normatiivisia valintoja, jotka vaikuttavat asiakkaiden kohteluun ja oikeuksien toteutumiseen. Pösö (2016) muistuttaa, että erityisesti lapsen oikeuksia koskevissa tilanteissa harkintavalta ei rajaudu vain lain tulkintaan, vaan sisältää aina subjektiivisia ja tilannekohtaisia arvioita siitä, mikä on haavoittuvan asiakkaan kannalta paras mahdollinen tulkinta.

Harkintavaltaa voidaan jäsentää sen muodollisuuden mukaan. Virallisesti myönnetty harkintavalta (*discretion-as-granted*) viittaa ohjeistuksin delegoituun päätöksenteon valtuuksiin (Howlett 2004; Thomann ym. 2018). Tämä harkintavalta antaa viranhaltijoille mahdollisuuden toimia annettujen sääntöjen ja tavoitteiden puitteissa, mutta samalla se asettaa rajat sille, miten itsenäisesti he voivat soveltaa ja tulkita politiikkaa käytännössä. Koettu harkintavalta (*discretion-as-perceived*) perustuu vastaavasti siihen, miten itsenäiseksi viranhaltijat itse kokevat toi-

Kuvio 1. Abduktiivisen päättelyn prosessi.

mintavapautensa ja päätöksentekomahdollisuutensa (Thomann ym. 2018; Tummers ym. 2015). Se voi poiketa virallisesti myönnetystä harkintavallasta, sillä yksilölliset tulkinnat ja konteksti vaikuttavat siihen, kuinka vapaasti viranhaltijat uskovat voivansa soveltaa sääntöjä ja tehdä itenäisiä ratkaisuja.

Harkintavaltaa on tutkittu 2020-luvulla erityisesti sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta, eli miten harkintavalta vaikuttaa heikommassa asemassa oleviin ryhmiin ja palveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen (esim. Karmsteen 2025; Nørup & Jacobsen 2023). Myös digitalisaation nopea eteneminen on askarruttanut tutkijoita (esim. Alshallaqi 2024; Nagel 2024). Erityisesti tekoälyn nopea yleistymisen arvellaan sekä vähentävän viranhaltijoiden autonomiaa automatisoimalla päätöksentekoa (de Boer & Raaphorst 2023; Deng & Sun 2024) että tarjoavan uusia mahdollisuuksia ymmärtää kansalaisten tarpeita (Bullock 2019; Young ym. 2019).

TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

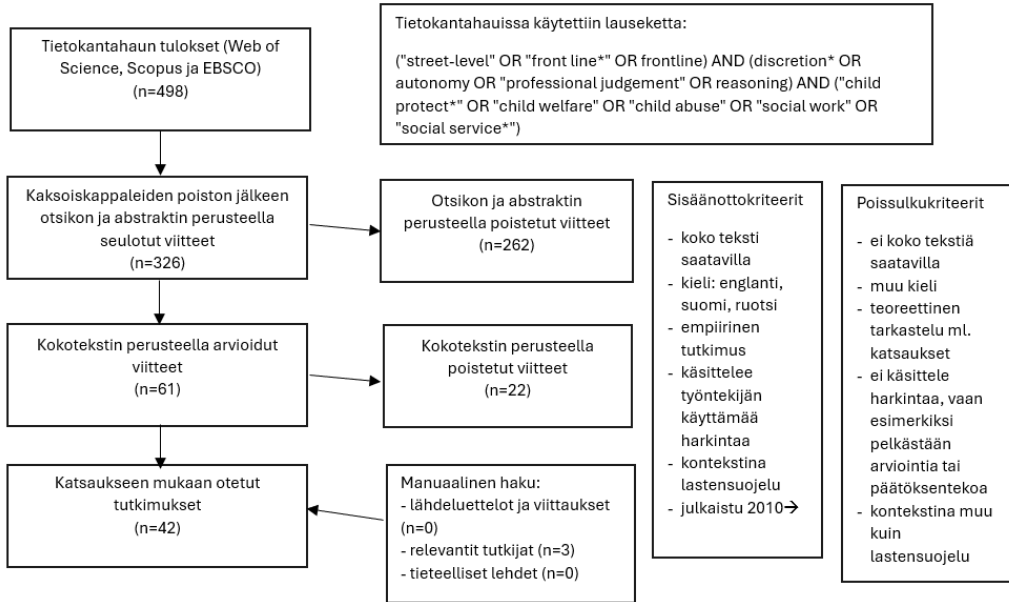
Tutkimus nojaa abduktiiviseen päättelyyn, jossa harkintavaltaa käsittelevät teoreettiset näkemykset ja systemaattisesti kerätyistä tutkimusartikkeleista koostuva empiirinen aineisto asetetaan jatkuvaan vuoropuheluun (ks. van Hulst & Visser 2024). Tavoitteena on systematisoida tutkimustietoa lastensuojelun sosiaalityöntekijän käyttämän harkintavallan rakentumisesta. Analyysi kohdennetaan erityisesti harkintavaltaan liittyviin jännitteisiin (ks. kuvio 1). Johtojatetus harkintavallasta jännitteisenä ja paikoin ristiriitaisena välttämättömyytenä lastensuojelussa ra-

kentui tutkijoiden esiymmärryksen sekä harkintavaltaa käsittelevän tutkimuskirjallisuuden pohjalta. Tulkintaa ohjasi harkintavaltaa koskevien ristiriitojen ja epävarmuuksien tunnistaminen, mikä abduktiivisen päättelyn mukaisesti pakotti taas palaamaan aineistoon ja teoreettiseen keskusteluun (van Hulst & Visser 2024).

Kirjallisuusaineiston tarkasteluun sovellettiin kartoittavaa kirjallisuuskatsausta, jonka tavoitteena on kokonaisvaltaisen kuvan muodostaminen, käsitteellisten rajojen selvittäminen sekä tutkimusaukkojen tunnistaminen harkintavaltaa käsittelevästä tutkimuksesta lastensuojelun kontekstissa (Arksey & O'Malley 2005; Levac ym. 2010). Katsaus toteutettiin itsenäisenä tutkimusmenetelmänä ja se noudatti Arksey'n ja O'Malley'n (2005) viitekehystä, jossa tutkimusprosessi etenee tutkimuskysymysten muotoilusta aineiston kokoamiseen, analyysiin ja raportointiin. Tutkimuskysymykseksi muodostui PCC-jaottelun (*population, concept, context*) perusteella: *Miten sosiaalityöntekijän harkintavalta lastensuojelussa rakentuu aiemman tutkimuskirjallisuuden pohjalta?* PCC-jäsenitys tarjosi rakenteen tutkimusilmion rajaukselle ja hakustrategian muotoilulle (Pollock ym. 2023). *Population* viittaa asiakasrajapinnassa toimiviin sosiaalityöntekijöihin, *concept* kohdistaa tarkastelun heidän käyttämäänsä harkintavaltaan ja *context* määrittää lastensuojelun toimintaympäristöksi.

Aineiston kerääminen

Kattavan aineiston varmistamiseksi hakustrategia yhdisti systemaattiset tietokantahaut, valittujen artikkelien lähdeviitteiden tarkastelun sekä keskeisten jornaalien manuaalisen seulonnan.

Kuvio 2. Tietokantahakujen eteneminen sekä sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Hakutermien valinnassa hyödynnettiin keskeisiä englanninkielisiä käsitteitä, jotka liittyvät harkintavaltaan lastensuojelun kontekstissa; ("street-level" OR "front line*" OR "frontline") AND ("discretion*" OR "autonomy" OR "professional judgement" OR "reasoning") AND ("child protect*" OR "child welfare" OR "child abuse" OR "social work" OR "social service*"). Hakustrategiaa sovellettiin Scopus-, Web of Science- ja EBSCO-tietokantoihin, joissa hakujen tuloksena saatiin yhteensä 498 viitettä. Hakuprosessi toteutettiin tammikuussa 2025 ja viitteiden hallinnassa käytettiin Mendeley-ohjelmaa.

Ensivaiheessa seulottiin otsikon ja abstraktin perusteella ne julkaisut, jotka täyttivät sisäänottokriteerit: julkaisu tuli olla vertaisarvioitu empiirinen tutkimus, jonka kontekstina oli lastensuojelu ja jonka tarkastelun kohteena oli sosiaalityöntekijän harkintavalta tai siihen liittyvät teemat. Hyväksytyt kielet olivat suomi, ruotsi ja englanti. Koko tekstin tuli olla saatavilla. Alustavien hakujen perusteella ajalliseksi rajaukseksi asetettiin vuosi 2010, mikä kattoi viimeisen 15 vuoden aikana tehdyt tutkimukset ja siten tarjosi ajallisesti ja määrällisesti riittävän aineiston. Seulonnan toisessa vaiheessa 61 ar-

tikkeliä luettiin kokonaisuudessaan. Seulonnan teki yksi kirjoittajista. Seulonnan edistymisestä, kriteerien soveltamisesta ja lopullisesta valinnasta käytiin keskustelua kaikkien kirjoittajien kanssa, mikä vahvisti katsauksen luotettavuutta. Hakua täydennettiin manuaalisesti tarkastelemalla keskeisten artikkelien viittauksia ja kirjoittajien muuta tuotantoa. Lopulliseen tarkasteluun valikoitiin 42 artikkelia, jotka vastasivat tutkimuskysymykseen. Toinen kirjoittaja kävi läpi valikoitujen artikkeleiden keskeiset havainnot ennen analyysiä. Hakuprosessin vaiheet, kriteerien soveltaminen ja valikoitujen artikkelien analyysin eteneminen on esitetty kuviossa 2.

Tutkimukseen valituista 42 tutkimuksesta 18 on Pohjoismaista (Suomi 2, Ruotsi 4, Norja 5 ja Tanska 7), kahdeksan Iso-Britanniasta, yhdeksän Manner-Euroopasta, kaksi Yhdysvalloista ja yksi Israelista. Mukana on myös neljä artikkelia, jotka vertailevat eri maiden tilanteita. Tutkimuksista 22 on julkaistu vuonna 2020 tai sen jälkeen.

Aineiston analyysi

Aineiston analyysissä sovellettiin abduktiivista päättelyä, jossa teoreettinen ymmärrys ja empii-

Taulukko 1. Standardoinnin vaikutus harkintavallan käyttöön

Havainnot	Lähde	Alaluokka
Standardoituja työkaluja muokataan tapauskohtaisesti: työntekijät lisäävät vapaamuotoisia huomioita lomakkeisiin.	Sletten & Bjørkquist (2021)	Standardointi
Standardoidut työkalut lisäävät ammatillista pätevyyttä (professional competence), mutta haastavat ammatillisen tietopohjan, reflektiiviset käytännöt ja vastuun (accountability).	Sletten & Ellingsen (2020)	
Algoritmit voivat tukea päätöksentekoa standardisoimalla prosesseja ja vähentämällä subjektiivisia virheitä, mutta samalla ne rajoittavat ammatillista harkintavaltaa ja tuovat uusia haasteita tiedon käsittelyyn.	Meilvang & Dahler (2024)	
Päätöksenteon työkalut voivat sekä tukea että rajoittaa harkintaa riippuen siitä pohjautuuko työkalu teoriaan vai enemmän objektiiviseen tietoon ja käytäntöön. Suoraa yhteyttä työkalujen ja harkinnan laajuuden (room for discretion) välillä ei voida osoittaa.	Høybye-Mortensen (2015)	
Vaikka arviointimenetelmät vaihtelevat, lopulliset päätökset ovat lähes identtisiä. Standardoidut mallit eivät merkittävästi vaikuta päätöksentekoon.	Heggdalsvik, Rød & Heggen (2018)	

rinen aineisto asetettiin vuoropuheluun tavoitellen harkintavaltaa koskevien ilmiöiden syvempää jäsentämistä (van Hulst & Visser 2024). Tämä mahdollisti teoria- ja aineistolähtöisen sisällönanalyysin (Elo ym. 2022).

Analyysiprosessin ensivaiheessa tutkimukset luettiin kokonaiskuvan muodostamiseksi. Toisessa vaiheessa artikkeleista taulukoitiin keskeiset tiedot: julkaisutiedot, tutkimuksen aihe, menetelmät ja keskeiset tulokset. Keskeisiä tuloksia jaoteltiin edelleen harkintavallan syihin, ominaisuuksiin ja seurauksiin. Alaluokkien muodostamista havainnollistetaan taulukossa 1 esimerkiksi, missä standardointiin ja yhdenmukaisamiseen liittyvät havainnot on kerätty alaluokkaan ”Standardointi”.

Kolmannessa vaiheessa alaluokat ryhmiteltiin kolmeen laajaan teorialähtöiseen temaattiseen kokonaisuuteen, jotka kuvaavat sitä, miten harkintavalta lastensuojelussa 1) rakentuu organisatorisista ja lainsäädännöllisistä rakenteista, 2) konkretisoituu ammatillisissa käytännöissä tilanteiden vaatimusten ja sosiaalityöntekijän asiantuntemuksen vuoropuheluna sekä 3) tuottaa seuraamuksia lapsen, perheen, sosiaalityön-

tekijän ja järjestelmän näkökulmista. Nämä kokonaisuudet syntyivät aineistolähtöisen abstrahointiprosessin tuloksena, jota on kuvattu taulukossa 2: ensin yksittäiset pelkistetyt havainnot niputettiin alaluokiksi, joita tarkentamalla hahmottuivat laajemmat, ilmiön kannalta mielekkäät pääluokat (Elo ym. 2022).

Abduktiivinen sisällönanalyysi noudatti iteratiivista logiikkaa: teoreettisia oletuksia testattiin ja tarkennettiin aineiston pohjalta, ja yllättävät havainnot johdattivat takaisin kirjallisuuteen (van Hulst & Visser 2024). Analyysin uskottavuutta vahvistettiin systemaattisella dokumentoinnilla, tutkijakeskusteluilla ja sillä, että luokittelun eteneminen alkuperäisaineistosta temaattisiin kokonaisuuksiin tehtiin läpinäkyväksi (Elo ym. 2014).

Katsauksen aineisto koostui aiemmin julkaisuista tutkimuksista, joten eettistä ennakoarviointia tai tutkimuslupaa ei tarvittu. Yhden tutkijan oma tausta lastensuojelun sosiaalityössä vaikutti väistämättä aineiston lukutapaan, mutta mahdollista tulkinnallista vinoumaa pyrittiin vähentämään systemaattisuudella ja tutkijat-riangulaatiolla (Tuomi & Sarajärvi 2018). On

Taulukko 2. Aineiston luokittelu ja pääluokat

Alaluokat	Pääluokat	
Toimintamallit ja organisaatorakenne Talouskuri ja resurssipaineet Standardointi Digitalisaatio Poliittinen- ja mediaohjaus	Harkintavallan käyttämistä ohjaavat rakenteet	Harkintavallan rakentuminen lastensuojelun sosiaalityöntekijän suorassa asiakastyössä
Osallistava päätöksenteko ja vuorovaikutus Subjektiiivinen harkinta ja henkilökohtaiset tulkinnat Selviytymisstrategiat Johtaminen ja organisaatiokulttuuri	Harkintavaltaan liittyvät käytännöt	
Oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus Eettinen kuormitus Legitimiteetti ja tilivelvollisuus	Harkintavallan käyttämiseen liittyvät seuraukset ja jännitteet	

myös huomioitava, että lastensuojelun palvelurakenteet ja päätöksentekoprosessit eroavat merkittävästi maiden välillä, mikä vaikuttaa siihen, miten tuloksia voidaan soveltaa tai yleistää.

TUTKIMUKSEN TULOKSET

Katsausaineiston perusteella lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden harkintavaltaan vaikuttaa kolme temaattista kokonaisuutta: harkintavallan käyttämistä ohjaavat rakenteet, harkintavaltaan liittyvät käytännöt sekä harkintavaltaan liittyvät seuraukset ja jännitteet.

Harkintavallan käyttämistä ohjaavat rakenteet

Lastensuojelun sosiaalityöntekijän harkintavallan käyttämistä ohjaavat rakenteet muodostavat perustan, jonka varassa sosiaalityöntekijän harkintavalta muotoutuu. Sekä organisaation sisältä että ulkoa tulevat tekijät luovat enemmän tai vähemmän näkyvät rajat harkinnalle, jolla on ratkaiseva merkitys harkintavallan tarkoituksenmukaiselle käyttämiselle lapsen oikeuksien ja palveluiden toteutumiseksi.

Organisaation toimintamallit ja rakenteet määrittävät sosiaalityöntekijöiden mahdollisuuksia

soveltaa harkintavaltaansa suhteessa asiakkaiden tarpeisiin ja järjestelmän odotuksiin. Lastensuojelun sosiaalityössä on tunnistettu erilaisia päätöksentekomalleja, kuten holistinen, jaetun asiantuntemuksen ja keskitetyn malli, jotka eroavat toisistaan työntekijöiden harkintavallan laajuuden ja vastuunjaon suhteen (Pösö & Laakso 2015). Näiden mallien kautta voidaan ymmärtää, kuinka organisaatorakenteet voivat joko mahdollistaa tai rajoittaa sosiaalityöntekijän harkintavallan käyttämistä. Tutkimusten mukaan hierarkkinen valvonta ja suorituskyvyn mittaaminen kaventavat ammatillista harkintavaltaa, kun taas kollegiaalinen työskentely lisää mahdollisuuksia joustavaan päätöksentekoon (Falconer & Shardlow 2018; Møller & Hill 2021). Hajautetut tiimityömallit edistävät asiakaslähtöistä harkintavaltaa, mutta samalla aiheuttavat haasteita palvelujen koordinaatiossa (Sabel ym. 2024).

Katsausaineisto osoittaa *talouskurin ja siitä johtuvan resurssipaineen* kaventavan sosiaalityöntekijän mahdollisuutta käyttää harkintavaltaa. Kun työntekijöiden työtaakka kasvaa tai resurssit vähenevät, harkintavalta kaventuu usein portinvartijuuteen ja rutiinien ylläpitoon, mikä voi heikentää asiakkaiden tarpeiden huomiointia (Bertotti 2016; Lavee & Strier 2019; Murphy

2023; Djupvik ym. 2021). Sosiaalityöntekijät joutuvat tällöin turvautumaan sääntöpohjaisiin ratkaisuihin ja käyttämään harkintavaltaansa keinona hallita työkuormaa ja ristiriitaisia vaatimuksia (Östberg 2014; Mesinovic Klecina ym. 2023). Resurssipaineet eivät näin ollen ainoastaan rajoita harkintavallan käyttämistä, vaan myös muokkaavat sen sisältöä ja suuntaavat sitä organisaation tavoitteiden ja työntekijöiden selviytymisstrategioiden mukaisesti.

Standardoidut työkalut ja arviointimenetelmät ovat keskeinen keino pyrkiä yhdenmukaisintaan päätöksentekoa ja lisäämään tilivelvollisuutta. Ne voivat kuitenkin samalla kaventaa työntekijöiden mahdollisuuksia soveltaa asiantuntemustaan tilanteisiin, joissa asiakkaiden tarpeet poikkeavat standardoiduista malleista (Høybye-Mortensen 2015; Sletten & Ellingsen 2020; Meilvang & Dahler 2024). Sosiaalityöntekijät pyrkivätkin usein täydentämään tai muokkaamaan näitä työkaluja, jotta yksittäisen asiakkaan tilanne tulisi paremmin huomioiduksi (Sletten & Björkquist 2021; Heggdalsvik ym. 2018). Toisaalta standardointi voi lisätä ammatillista pätevyyttä ja vähentää subjektiivisia virheitä päätöksenteossa, mutta tämä tapahtuu usein harkintavallan kustannuksella ja voi heikentää reflektiivistä käytäntöä (Meilvang & Dahler 2024; Sletten & Ellingsen 2020).

Digitalisaation vaikutukset sosiaalityöntekijän käyttämään harkintavaltaan ovat kaksijakoisia. Toisaalta digitaaliset työkalut lisäävät raportoinnin ja seurannan mahdollisuuksia, mutta samalla ne voivat siirtää sosiaalityöntekijöiden huomion asiakaskohtamisesta järjestelmien ylläpitoon ja dokumentointiin (Devlieghere & Roose 2018; De Witte ym. 2016). Automaation ja algoritmien käyttäminen päätöksenteossa voivat tukea rutiineja ja vähentää virheitä, mutta samalla ne voivat kaventaa sosiaalityöntekijän mahdollisuuksia huomioida yksilöllisiä tarpeita ja tehdä kokonaisvaltaisia arvioita (Meilvang & Dahler 2024; Petersen ym. 2020; Pithouse ym. 2012). Digitalisaatio voi siis vahvistaa organisaation kontrollia ja ohjata sosiaalityöntekijän harkintavallan käyttämistä standardien ja mittareiden suuntaan (Kvakic & Larsson 2024).

Poliittiset odotukset ja mediajulkisuus luovat sosiaalityöntekijän harkintavaltaan organisaation ulkopuolelta tulevan paineen. Julkiset

kriisit, kuten johdannossa mainitut lasten kaltoinkohteluun liittyvät tapaukset, voivat lisätä poliittista ja median painetta ja johtaa varovaisuusperiaatteen ylikorostumiseen päätöksenteossa (Murphy 2022; Yelderman ym. 2022). Sosiaalityöntekijät voivat tällöin priorisoida toimintaa, joka vähentää henkilökohtaista riskiä joutua kritiikin kohteeksi (Hinterleitner & Wittwer 2022). Tämä voi kaventaa harkintavallan käyttämistä erityisesti monimutkaisissa ja yksilökohtaista harkintaa vaativissa tapauksissa.

Harkintavaltaan liittyvät käytännöt

Harkintavaltaan vaikuttavat käytännöt lastensuojelussa rakentuvat monitasoisesti ja sisältävät sekä yksilöllisiä että yhteisöllisiä elementtejä. Harkintavallan käyttäminen vaatii tasapainoa sosiaalityöntekijän subjektiivisten näkemysten, organisatoristen käytäntöjen ja institutionaalisten vaatimusten välillä (Baviskar & Winter 2017; Carvalho ym. 2018; Wilkins & Whittaker 2018).

Osallistava päätöksenteko ja vuorovaikutus korostuvat erityisesti tilanteissa, joissa sosiaalityöntekijän tulee tasapainoilla virallisten sääntöjen ja asiakkaiden tarpeiden välillä. Laitosympäristössä työntekijät pyrkivät rakentamaan yhteistyösuhdetta yhdistämällä empaattisen rajoja asettavan työotteen, vaikka sääntely rajoittaa yksilöllistä harkintavallan käyttämistä (Svensson & Ponnert 2022). Osallistava työote vaatii aikaa ja viestintätaitoja, joiden puute voi estää aidon osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet (Wilkins & Whittaker 2018). Osallisuuteen ja vuorovaikutukseen vaikuttavat myös sosiaalityöntekijän käsitykset lapsen asemasta ja oikeuksista. Käsitykset vaikuttavat esimerkiksi siihen, miten lapsen osallisuus toteutuu kaltoinkohtelun tutkinnassa (van Ufford ym. 2024). Harkintavallan käyttämiseen vaikuttaa lapsen aseman lisäksi myös sosiaalityöntekijän käsitys vanhemman yhteistyöhalukkuudesta ja asenteesta (Mesinovic Klecina ym. 2023). Harkintavallan käyttäminen ei ole siten vain yksilökohtaista toimintaa, vaan se ilmenee vuorovaikutuksena, yhteistyönä ja tilannesidonnaisuutena, mitä ei voida korvata automatisoinnilla (Petersen ym. 2020).

Sosiaalityöntekijän *henkilökohtaiset arvot, kokemukset ja asenteet* vaikuttavat merkittävästi siihen, miten harkintavaltaa käytetään. Subjek-

tiiviset tekijät näkyvät esimerkiksi siinä, miten sosiaalityöntekijä arvioi asiakkaiden motiiveja ja luotettavuutta, mikä voi johtaa palvelujen eriarvoiseen kohdentamiseen riippuen kyseisen sosiaalityöntekijän tulkinnasta (Baviskar & Winter 2017; Carvalho ym. 2018; Mesinovic Klecina ym. 2023). Sosiaalityöntekijän omat kokemukset ja epävarmuuden sietokyky vaikuttavat päätöksentekoon erityisesti tilanteissa, joissa päätöksiä tehdään nopeasti ja intuitiivisesti (O'Connor & Leonard 2014; Saltiel 2016). Subjektiiivisuus ei ole yksilön pysyvä sisäsyntyinen ominaisuus, vaan se muotoutuu vuorovaikutuksessa organisaatiokulttuurin ja tiimien toimintatapojen kanssa, mitkä voivat edistää harkintavallan eettistä ja yhteisöllistä käyttöä (Møller 2021; Falconer & Shardlow 2018). Deliberatiivinen päätöksenteko vahvistaa kollektiivista harkintaa ja ammatillista reflektiota, mutta työn epävarmuus ja ryhädynamiikan jännitteet jättävät päätöksistä vastuun lopulta yksittäiselle sosiaalityöntekijälle (Møller 2021). Tiimiperustaiset käytännöt mahdollistavat yksilöllisemmän arvioinnin kuin valvontakeskeiset järjestelmät, joissa harkintavalta kytkeyty tiukemmin esihenkilöiden hyväksyntään ja kontrolliin (Falconer & Shardlow 2018).

Sosiaalityöntekijöiden *selviytymisstrategiat (coping)* näyttäytyvät tutkimuksissa keinoina hallita vaikeita ja monitulkintaisia tilanteita. Teknologian ja digitalisaation paine sekä hallinnollinen ohjaus ohjaa työntekijöitä dokumentointiin, mikä on aiheuttanut sen, että sosiaalityöntekijät kehittävät epävirallisia käytäntöjä, jotta asiakaskeisyys ei katoaisi (Devlieghere & Roose 2018; LeRoux ym. 2019). Standardoidut työkalut eivät aina taivu asiakkaan moninaisiin tarpeisiin, minkä vuoksi sosiaalityöntekijät esimerkiksi täydentävät lomakkeita omilla arvioillaan ja huomioillaan (Sletten & Bjorkquist 2021). Organisaatorakenteen, yhteistyön ja standardien yhteisvaikutus lisää sosiaalityöntekijän resilienssiä ja vähentää taipumusta turvautua syytösten välttämiseen tähtääviin selviytymisstrategioihin (*blame-avoiding policy implementation*) (Stauffer ym. 2024).

Organisaation johtaminen ja kulttuuri vaikuttavat ratkaisevasti siihen, miten harkintavaltaa käytetään ja koetaan. Esihenkilön tuki ja luottamus vahvistavat sosiaalityöntekijöiden halua käyttää harkintavaltaansa lapsen edun mukai-

sesti (Murphy 2021). Tiimeissä käyty yhteinen deliberatiivinen keskustelu voi edistää harkintavallan eettisyyttä ja kollektiivisuutta (Møller 2021). Hajautetut tiimit voivat puolestaan parantaa asiakaslähtöisyyttä ja joustavuutta päätöksenteossa (Sabel ym. 2024). Toisaalta verkostopohjaiset toimintamallit voivat kaventaa ammattilaisten autonomiaa ja lisätä päätöksenteon monimutkaisuutta (Da Roit & Busacca 2024). Managerialismi ja resurssien vähennykset voivat kaventaa sosiaalityöntekijöiden autonomiaa ja lisätä jännitteitä asiakkaan tarpeiden ja organisaation tavoitteiden välillä (Bertotti 2016). Organisaatiokulttuurin erot näkyvät esimerkiksi siinä, että tiimien asiantuntemukseen perustuva tuki edistää harkintavallan käyttämistä, kun taas esihenkilön valvontaan perustuva malli rajoittaa harkintatilaa (Falconer & Shardlow 2018).

Harkintavaltaan liittyvät seuraukset ja jännitteet

Harkintavaltaan liittyvät seuraukset ja jännitteet muodostavat monimutkaisen kokonaisuuden, jossa yksilön ja organisaation vastuut kietoutuvat yhteen. Päätöksenteon eettisyys, oikeudenmukaisuus ja legitimitetti edellyttävät harkintavallan käyttämisen tukemista rakenteellisesti ja kulttuurisesti, jotta lapsen etu voidaan toteuttaa tasapuolisesti ja johdonmukaisesti.

Harkintavallan käyttäminen lastensuojelussa kytkeytyy tiiviisti *oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden* toteutumiseen, mutta ei pelkää yksittäisen sosiaalityöntekijän valintojen kautta. Harkintavalta muotoutuu osaksi laajempaa institutionaalista ja kulttuurista kontekstia, jossa päätöksenteko heijastaa kansallisia järjestelmiä, alueellisia käytäntöjä ja organisaatiokohtaisia tulkintatapoja (Križ & Skivenes 2014; Berrick ym. 2017). Samanlaisiin kaltoinkohtelutilanteisiin voidaan eri alueilla reagoida eri tavoin, mikä osoittaa harkintavallan kontekstisidonnaisuuden ja sen vaikutuksen lapsen oikeuksien toteutumiseen (van Ufford ym. 2024). Tästä huolimatta harkintavallan käyttämisestä ei tule ymmärtää sattumanvaraisena tai mielivaltaisena, vaan taitoa vaativana ja usein yhteistyössä rakentuvana toimintana, jonka merkitystä automatisoinnin pyrkimykset eivät kykene korvaamaan (Petersen ym. 2020). Näin harkintavalta toimii eräänlaisena rajapintana

järjestelmätason ehtojen ja yksittäisten tilanteiden välillä – mahdollistaen päätösten suhteuttamisen yksilöllisesti, mutta samalla altistaen ne vaihtelulle.

Sosiaalityöntekijät joutuvat usein tasapainoilemaan asiakkaan tarpeiden ja organisaation tavoitteiden välillä, mikä aiheuttaa *eettistä kuormitusta* (Wilkins & Whittaker 2018; Lavee & Strier 2019). Resurssipula pakottaa sosiaalityöntekijöitä kompensoimaan järjestelmän puutteita omalla tunnepääomallaan, mikä voi johtaa emotionaaliseen uupumukseen ja työn kuormittavuuteen (Lavee & Strier 2019). Samalla sosiaalityöntekijät kokevat, että järjestelmät ja valvontamekanismit ohjaavat päätöksiä kohti hallinnollisesti oikeita mutta ei välttämättä lapsen edun mukaisia ratkaisuja (Murphy 2021; Marthinsen ym. 2020). Tämä jännite sosiaalityöntekijän omien arvojen ja hallinnollisten paineiden välillä voi kaventaa harkintatilaa ja heikentää päätösten eettistä kestävyyttä.

Harkintavallan käyttäminen liittyy myös kiinteästi järjestelmän *legitimiteettiin ja tilivelvollisuuteen*. Dokumentointikäytännöt ja standardoidut raportointivelvoitteet määrittävät pitkälti oikeaksi ja hyväksyttäväksi laskettavan toiminnan, mikä taas kaventaa sosiaalityöntekijän mahdollisuuksia käyttää harkintavaltaansa yksilöllisesti lapsen edun mukaisesti (Murphy 2021). Keskitetyn valvonnan ja paikallisen päätöksenteon väliset erot puolestaan vaikuttavat siihen, kuinka yhdenmukaisesti palveluita tarjotaan ja kuinka paljon sosiaalityöntekijällä on ammatillista liikkumavaraa (Falconer & Shardlow 2018). Median ja poliittisen paineen vaikutus näkyy erityisesti kiireellisissä sijoituspäätöksissä, joissa sosiaalityöntekijät voivat tehdä varmuuden vuoksi ratkaisuja, jotka heikentävät asiakkaiden luottamusta järjestelmään (Yelderma ym. 2022). Tämä saattaa johtaa siihen, että tilivelvollisuusjärjestelmät korostavat hallinnollista vastuuta, mutta jättävät vähemmälle huomiolle lapsen yksilölliset tarpeet (Devlieghere & Roose 2018).

Harkintavallan käyttämiseen liittyvien seurausten ja jännitteiden ymmärtäminen edellyttää myös organisatoristen rakenteiden ja kulttuurin tuntemista. Sosiaalityöntekijän mahdollisuudet käyttää harkintavaltaa eettisesti ja lapsen edun mukaisesti riippuvat pitkälti siitä, miten organisaatio tukee ammatillista autonomisuutta ja

reflektiivistä työtettä (Murphy 2021; Falconer & Shardlow 2018). Näin ollen harkintavallan oikeudenmukainen ja asiakaslähtöinen käyttäminen vaatii paitsi sosiaalityöntekijän osaamista ja harkintakykyä myös sellaisia rakenteita ja johtamiskäytäntöjä, jotka mahdollistavat joustavan ja eettisesti kestäväen päätöksenteon (Berrick ym. 2017; Križ & Skivenes 2014).

KESKUSTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat, että sosiaalityöntekijän harkintavallan käyttäminen ei ole irrallinen tekninen toimenpide, vaan monikerroksinen ja vuorovaikutteinen prosessi, jossa sosiaalityöntekijän henkilökohtaiset näkemykset, arvot ja kokemus muovaavat päätöksentekoa (Baviskar & Winter 2017; Carvalho ym. 2018). Harkintavalta ei ilmene vain sääntöjen soveltamisena, vaan sisältää dialogia asiakkaan kanssa, tilannekohtaista arviointia ja moraalista vastuuta erityisesti silloin, kun lapsen oikeudet ja turvallisuus ovat uhattuna (Wilkins & Whittaker 2018; van Ufford ym. 2024). Ammatillinen harkintavalta yhdistää muodollisen tiedon, kokemuksen ja arvolähtöisen toiminnan ja korostuu erityisesti silloin, kun sosiaalityöntekijä joutuu tasapainoilemaan standardoitujen mallien ja yksilöllisen harkinnan välillä (Taylor & Kelly 2006). Asiakasrajapinnassa tehtävä työ ei ole vain ylempillä tasoilla tehtyjen päätösten mekaanista toimeenpanoa, vaan sisältää merkittävää tulkintaa ja soveltamista paikallisessa kontekstissa (Hupe & Hill 2007), mikä korostaa sosiaalityöntekijän toimijuutta ja arjen tilanteiden moniselitteisyyttä.

Lastensuojelu on sosiaalityön osa-alue, jossa sääntely ei tarjoa yksiselitteisiä ratkaisuja monimutkaisiin ja monitulkintaisiin asiakastilanteisiin – harkintavallan käyttäminen on välttämätöntä. Kyse ei kuitenkaan ole vain arvioinnista tai pelkästä päätöksenteosta, vaan harkintavaltaa käytetään monissa tilanteissa eikä se rajoitu palveluprosessin tiettyyn vaiheeseen. Harkintavallan käyttäminen on toimintaa, jota toteuttaa yksittäinen sosiaalityöntekijä asiakasrajapinnassa, eikä sitä voi ulkoistaa. Lastensuojelussa harkintavallan erityisyys näkyy vastentahtoisissa asiakkuuksissa, lapsen edun ja oikeuksien erityisasemassa sekä moniulotteisessa tilivelvollisuudessa, mikä tekee harkintavallan käyttämisestä

sekä ammatillisesti että eettisesti vaativaa (Pösö 2016; Taylor & Kelly 2006).

Organisaation rakenteet ja resurssit vaikuttavat merkittävästi harkintavallan käyttämiseen. Tulosten perusteella johtamiskäytännöt ja esihenkilön tuki voivat mahdollistaa harkintavallan laaja-alaisemman käyttämisen esimerkiksi tiimien yhteisen reflektion kautta, lisäten päätöksenteon laatua ja asiakkaiden kokemaa oikeudenmukaisuutta (Murphy 2021; Møller 2021; Sabel ym. 2024). Toisaalta managerialismi ja resurssien niukkuus voivat kaventaa harkintavallan käyttämistä ja siirtää painopistettä kii-reellisiin toimenpiteisiin ja portinvartijuuteen (Östberg 2014; Bertotti 2016; Lavee & Strier 2019). Tämän tutkimuksen tulokset tukevat Hupe ja Hillin (2007) näkemystä siitä, että harkintavalta rakentuu osana monitasoista hallintaverkostoa, jossa sosiaalityöntekijän on sovittava yhteen organisatorisia vaatimuksia ja asiakkaiden tarpeita.

Lastensuojelussa digitalisaatio ja standardointi ovat vaikuttaneet siihen, miten harkintavaltaa käytetään. Vaikka teknologia voi lisätä päätöksenteon yhdenmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä, se voi myös rajoittaa työntekijöiden mahdollisuuksia joustavaan ja asiakaslähtöiseen harkintavaltaan (Høybye-Mortensen 2015; Pithouse ym. 2012; Petersen ym. 2020). Tämä voi taas johtaa siihen, että päätökset ovat mekaanisia ja sosiaalityöntekijän moraalinen vastuu kaventuu. Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat aiempaa tutkimusta (Kvacic & Larsson 2024; Sletten & Ellingsen 2020) sen osalta, että digitalisointi ja standardointi ovat erityisesti lastensuojelussa kaksiteräinen miekka. Digitalisointi ja standardointi voivat sekä lisätä että heikentää toiminnan laatua sekä koettua yhdenmukaisuutta ja legitimitettä. Lastensuojelussa käytettävään harkintavaltaan kohdistuu aina sekä eettisiä että oikeudellisia vaatimuksia: päätösten tulee olla paitsi hallinnollisesti hyvin laadittuja ja perusteltuja myös yksilöllisesti asiakkaan tarpeita ja oikeuksia kunnioittavia (Molander 2016). Ottaen huomioon, että tämän tutkimuksen tulokset korostavat vuorovaikutuksen, yksilöllisen kohtaamisen ja henkilökohtaisen tulkinnan merkitystä, voidaan tekoälyn ajatella olevan vaikeasti yhteensovittavissa lastensuojelussa käytettävään harkintavaltaan.

Lastensuojelussa harkintavallan käyttäminen tapahtuu usein vastentahtoisten asiakkaiden kanssa, mikä lisää vuorovaikutuksen ja luottamuksen rakentamisen haasteita (Pösö 2016). Vastentahtoisuus voi johtaa sosiaalityöntekijän varovaisuuteen ja tukeutumiseen standardoituihin toimintatapoihin, erityisesti silloin kun julkinen paine ja median huomio ohjaavat turvautumaan syytösten välttämiseen tähtääviin ratkaisuihin (Stauffer ym. 2024). Tällainen harkintavallan kaventuminen voi heikentää asiakkaiden luottamusta viranomaisiin ja vaarantaa yksilöllisten tarpeiden huomioimisen (Høybye-Mortensen 2015; Pithouse ym. 2012).

Tämä tutkimus osallistuu katutason byrokratiasta käytävään teoreettiseen keskusteluun tarkastelemalla harkintavaltaa lastensuojelun erityiskontekstissa, jossa se on hallinnollisen välineen lisäksi yksilöllinen, kollektiivinen ja suhteissa rakentuva sekä moraalinen ja eettinen prosessi lapsen oikeuksien turvaamiseksi (Taylor & Kelly 2006; Brodtkin 2011; Molander 2016). Artikkelin laajentaa Lipskyn teoriaa suuntaamalla huomion harkintavallan seurauksiin: lastensuojelussa harkinta ei ole vain päätöksentekoa tai julkisen vallan teknistä käyttöä, vaan toimintaa, jonka vaikutukset voivat olla lapsen ja perheen elämään merkittäviä ja pitkäkestoisia. Näin tutkimus avaa, miten monikerroksisen ammatillinen ja eettinen todellisuus muo- vaa sitä, millaisin ratkaisuin sosiaalityöntekijät toteuttavat lapsen etua – ja millaisin seurauksin harkintavaltaa käytetään arjen tilanteissa. Lastensuojelu on kontekstina erityinen, koska lastensuojelun sosiaalityöntekijällä on varsinkin Pohjoismaissa edelleen mahdollisuus käyttää laajasti ammatillista harkintavaltaansa. Eri- tyisyyttä puoltaa myös asiakkaan perusoikeuksiin puuttuva ja usein asiakkaan tahdonvastainen toiminta (Enroos ym. 2016).

Käytetyn harkintavallan laatua voidaan vahvistaa tiimipohjaisilla deliberatiivisilla rakenteilla, vastuunjakoa selkeyttämällä ja hierarkkista valvontaa keventämällä. Tämä rohkaisee sosiaalityöntekijöitä käyttämään harkintavaltaansa ja asiantuntemustaan lapsen edun mukaisesti. Käytännön näkökulmasta harkintavallan käyttäminen ei saa jäädä yksittäisen sosiaalityöntekijän vastuulle. Kestävä harkintavallan käyttäminen vaatii aikaa, resursseja, sopivan tasapainon

vapauden ja sääntelyn välillä sekä reflektiivistä työtettä lapsen oikeuksien toteutumiseksi ja hallinnon legitimitietin varmistamiseksi. Harkintavalta on erottamaton osa lastensuojelun ydintä: se on monitasoisista, eettisesti kuormittavaa ja monitasoisesti ohjautuvaa. Harkintavaltaa tulee paradoksaalisesti sekä rajoittaa että vapauttaa, mutta ennen kaikkea tukea koulutuksella, resursseilla ja reflektiolla.

Tässä tutkimuksessa harkintavaltaa on kuvattu yleisellä tasolla lastensuojelussa maa- ja järjestelmäkohtaisia eroja huomioimatta tai vertailematta. Jatkotutkimuksissa voitaisiin tarkastella, mitä nämä tulokset tarkoittavat Suomen lastensuojelussa, jossa yksittäisen sosiaalityöntekijän harkintavalta on laaja (Berrick ym. 2015). Tutkimusta tarvitaan erityisesti harkintavallan käyttämisestä vastentahtoista huostaanottoa valmisteltaessa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän näkökulmasta. Onko olemassa rakenteita ja toimintamalleja, jotka tukevat amatillista harkintavallan käyttämistä ja deliberaatiota, vai jääkö harkintavalta yksittäisen sosiaalityöntekijän harteille? Yksi mahdollinen tutkimussuunta voisi tarkastella myös sitä, millainen merkitys digitalisaatiolla ja standardoinnilla on harkintavallan käyttämiseen suomalaisessa palvelujärjestelmässä: miten ne ohjaavat päätöksentekoa tai mahdollistavat aiempaa paremman asiakasresponsiivisuuden?

LÄHTEET

(Katsausaineiston julkaisut merkitty asteriskilla)

- Alexander, J., & Richmond, S. A. (2007). Administrative discretion: Can we move beyond cider house rules? *American Review of Public Administration*, 37(1), 51–64. <https://doi.org/10.1177/0275074006287919>
- Alshallaqi, M. (2024). The complexities of digitization and street-level discretion: a socio-materiality perspective. *Public Management Review*, 26(1), 25–47. <https://doi.org/10.1080/14719037.2022.2042726>
- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19–32. <https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- Bauhr, M., & Carlitz, R. (2021). When does transparency improve public services? Street-level discretion, information, and targeting. *Public Administration*, 99(3), 500–516. <https://doi.org/10.1111/padm.12693>
- *Baviskar, S., & Winter, S. C. (2017). Street-Level Bureaucrats as Individual Policymakers: The Relationship between Attitudes and Coping Behavior toward Vulnerable Children and Youth. *International Public Management Journal*, 20(2), 316–353. <https://doi.org/10.1080/10967494.2016.1235641>
- Berrick, J. D., Peckover, S., Pösö, T., & Skivenes, M. (2015). The formalized framework for decision-making in child protection care orders: A cross-country analysis. *Journal of European Social Policy*, 25(4), 366–378. <https://doi.org/10.1177/0958928715594540>
- *Berrick, J., Dickens, J., Pösö, T., & Skivenes, M. (2017). A Cross-Country Comparison of Child Welfare Systems and Workers' Responses to Children Appearing to be at Risk or in Need of Help. *Child Abuse Review*, 26(4), 305–319. <https://doi.org/10.1002/car.2485>
- *Bertotti, T. (2016). Resources reduction and welfare changes: tensions between social workers and organisations. The Italian case in child protection services. *European Journal of Social Work*, 19(6), 963–976. <https://doi.org/10.1080/13691457.2015.1030363>
- Brodin, E. Z. (2011). Policy work: Street-level organizations under new managerialism. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 21(SUPPL. 2). <https://doi.org/10.1093/jopart/muq093>
- Bullock, J. B. (2019). Artificial Intelligence, Discretion, and Bureaucracy. *American Review of Public Administration*, 49(7), 751–761. <https://doi.org/10.1177/0275074019856123>
- *Carvalho, J. M. S., Delgado, P., Benbenishty, R., Davidson-Arad, B., & Pinto, V. S. (2018). Professional judgements and decisions on placement in foster care and reunification in Portugal. *European Journal of Social Work*, 21(2), 296–310. <https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1291494>
- Chang, A., & Brewer, G. A. (2023). Street-Level bureaucracy in public administration: A systematic literature review. *Public Management Review*, 25(11), 2191–2211. <https://doi.org/10.1080/14719037.2022.2065517>
- *Da Roit, B., & Busacca, M. (2024). Street-level neotocracy: rules, discretion and professionalism in a network-based intervention. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 44(3/4), 296–310. <https://doi.org/10.1108/IJSSP-04-2023-0087>
- de Boer, N., & Raaphorst, N. (2023). Automation and discretion: explaining the effect of auto-

- mation on how street-level bureaucrats enforce. *Public Management Review*, 25(1), 42–62. <https://doi.org/10.1080/14719037.2021.1937684>
- *De Witte, J., Declercq, A., & Hermans, K. (2016). Street-Level Strategies of Child Welfare Social Workers in Flanders: The Use of Electronic Client Records in Practice. *British Journal of Social Work*, 46(5), 1249–1265. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcv076>
- Deng, Y., & Sun, Y. (2024). How does the usage of artificial intelligence affect felt administrative accountability of street-level bureaucrats? The mediating effect of perceived discretion. *Public Management Review*. <https://doi.org/10.1080/14719037.2024.2370982>
- *Devlieghere, J., & Roose, R. (2018). Electronic Information Systems: In search of responsive social work. *Journal of Social Work*, 18(6), 650–665. <https://doi.org/10.1177/1468017318757296>
- *Djupvik, A. R., Pithouse, A., Myklebust, V., Rees, A., Ekeland, T.-J., & Brookfield, C. (2021). New public management and practitioner autonomy in children's services in Norway and Wales: views from the frontline. *European Journal of Social Work*, 24(3), 405–417. <https://doi.org/10.1080/13691457.2019.1693338>
- Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K., & Kyngäs, H. (2014). Qualitative Content Analysis. *Sage Open*, 4(1). <https://doi.org/10.1177/2158244014522633>
- Elo, S., Kajala, O., Tohmola, A., & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede*, 34, 215–225.
- Enroos, R., Heino, T., & Pösö, T. (2016). *Huostaanotto: Lastensuojelun vaativin tehtävä*. Vastapaino.
- Evans, T. (2010). *Professional discretion in welfare services: beyond street-level bureaucracy*. Ashgate. <https://doi.org/10.4324/9781315602325>
- Evans, T. (2013). Organisational Rules and Discretion in Adult Social Work. *British Journal of Social Work*, 43(4), 739–758. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcs008>
- *Falconer, R., & Shardlow, S. M. (2018). Comparing child protection decision-making in England and Finland: supervised or supported judgement? *Journal of Social Work Practice*, 32(2), 111–124. <https://doi.org/10.1080/02650533.2018.1438996>
- Gassner, D., & Gofen, A. (2018). Street-Level Management: A Clientele-Agent Perspective on Implementation. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 28(4), 551–568. <https://doi.org/10.1093/jopart/muy051>
- Gofen, A. (2014). Mind the Gap: Dimensions and influence of street-level divergence. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 24(2), 473–493. <https://doi.org/10.1093/jopart/mut037>
- Gofen, A., Rønning, R., & Sønderskov, M. (2024). Street-level bureaucracy and Co-creation: towards theory synthesis and cross-fertilization. *Public Management Review*. <https://doi.org/10.1080/14719037.2024.2429013>
- Halling, A., & Petersen, N. B. G. (2024). Frontline employees' responses to citizens' communication of administrative burdens. *Public Administration Review*. <https://doi.org/10.1111/puar.13800>
- *Heggdalsvik, I. K., Rød, P. A., & Heggen, K. (2018). Decision-making in child welfare services: Professional discretion versus standardized templates. *Child & Family Social Work*, 23(3), 522–529. <https://doi.org/10.1111/cfs.12444>
- *Hinterleitner, M., & Wittwer, S. (2023). Serving quarreling masters: Frontline workers and policy implementation under pressure. *Governance*, 36(3), 759–778. <https://doi.org/10.1111/gove.12692>
- Howlett, M. (2004). Beyond Good and Evil in Policy Implementation: Instrument Mixes, Implementation Styles, and Second Generation Theories of Policy Instrument Choice. *Policy and Society*, 23(2), 1–17. [https://doi.org/10.1016/s1449-4035\(04\)70030-2](https://doi.org/10.1016/s1449-4035(04)70030-2)
- Hupe, P. (toim.). (2022). *The Politics of the Public Encounter. What Happens When Citizens Meet the State*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781800889330>
- Hupe, P., & Hill, M. (2007). Street-level bureaucracy and public accountability. *Public Administration*, 85(2), 279–299. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2007.00650.x>
- * Høybye-Mortensen, M. (2015). Decision-Making Tools and Their Influence on Caseworkers' Room for Discretion. *British Journal of Social Work*, 45(2), 600–615. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bct144>
- Karlsson, T. S. (2019). Searching for managerial discretion: how public managers engage managerialism as a rationalization for increased latitude of action. *Public Management Review*, 21(3), 315–333. <https://doi.org/10.1080/14719037.2018.1473475>
- Karmsteen, K. (2025). Making administrative work matter in public service delivery: a lens for linking practice with the purpose of office. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 35(1), 15–28. <https://doi.org/10.1093/jopart/muae022>

- Keiser, L. R. (1999). State Bureaucratic Discretion and the Administration of Social Welfare Programs: The Case of Social Security Disability. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 9(1), 87–106. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.jpart.a024407>
- Klemsdal, L., Andreassen, T. A., & Breit, E. (2022). Resisting or Facilitating Change? How Street-Level Managers' Situational Work Contributes to the Implementation of Public Reforms. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 32(4), 736–749. <https://doi.org/10.1093/jopart/muac004>
- Knox, S., & Arshed, N. (2024). Street-level discretion, personal motives, and social embeddedness within public service ecosystems. *Public Administration Review*, 84(5), 918–931. <https://doi.org/10.1111/puar.13761>
- *Križ, K., & Skivenes, M. (2014). Street-level policy aims of child welfare workers in England, Norway and the United States: An exploratory study. *Children and Youth Services Review*, 40, 71–78. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2014.02.014>
- *Kvacic, M., & Larsson, K. K. (2024). Caseworkers on the digital streets: Discretion in the digital decision-making process. *Journal of Comparative Social Work*, 19(1), 13–40. <https://doi.org/10.31265/jcsw.v19i1.624>
- *Lavee, E., & Strier, R. (2019). Transferring emotional capital as coerced discretion: Street-level bureaucrats reconciling structural deficiencies. *Public Administration*, 97(4), 910–925. <https://doi.org/10.1111/padm.12598>
- *LeRoux, K., Piatak, J., Romzek, B., & Johnston, J. (2019). Informal Accountability in Children's Service Networks: The Role of Frontline Workers. *Human Service Organizations: Management, Leadership & Governance*, 43(3), 188–204. <https://doi.org/10.1080/23303131.2019.1637804>
- Levac, D., Colquhoun, H., & O'Brien, K. K. (2010). Scoping studies: Advancing the methodology. *Implementation Science*, 5(1). <https://doi.org/10.1186/1748-5908-5-69>
- Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services* (30th anniversary expanded edition.). Russell Sage Foundation.
- Loyens, K., & Maesschalck, J. (2010). Toward a theoretical framework for ethical decision making of street-level bureaucracy: Existing models reconsidered. *Administration and Society*, 42(1), 66–100. <https://doi.org/10.1177/0095399710362524>
- *Marthinsen, E., Clifford, G., Fauske, H., & Lichtwarck, W. (2020). Professional Values Challenged by Case Management – Theorizing Practice in Child Protection with Reflexive Practitioners. *Social Sciences*, 9(4), 44. <https://doi.org/10.3390/socsci9040044>
- Marvel, J. D., & Resh, W. G. (2015). Bureaucratic Discretion, Client Demographics, and Representative Bureaucracy. *American Review of Public Administration*, 45(3), 281–310. <https://doi.org/10.1177/0275074013492008>
- *Meilvang, M. L., & Dahler, A. M. (2024). Decision support and algorithmic support: the construction of algorithms and professional discretion in social work. *European Journal of Social Work*, 27(1), 30–42. <https://doi.org/10.1080/13691457.2022.2063806>
- *Mesinovic Klecina, L., Olin, E., & Alstam, K. (2023). Sweden's front-line: an ethnographic approach to understanding child protection decisions. *Qualitative Social Work: QSW: Research and Practice*. <https://doi.org/10.1177/14733250231207287>
- Molander, A. (2016). *Discretion in the Welfare State*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315450483>
- *Møller, A. M. (2021). Deliberation and Deliberative Organizational Routines in Frontline Decision-Making. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 31(3), 471–488. <https://doi.org/10.1093/jopart/muaa060>
- *Møller, M. Ø., & Hill, M. (2021). Performance Measurement and Professional Decision making: A Resolvable Conflict? *Human Service Organizations: Management, Leadership & Governance*, 45(5), 392–409. <https://doi.org/10.1080/23303131.2021.1975861>
- Munro, E. (2011). *The Munro review of child protection: Final report – A child-centred system*. Department for Education. <https://doi.org/10.1375/jcas.36.3.164>
- *Murphy, C. (2021). A More 'Child-Centred' System? Child Protection Social Workers' Willingness to Employ Discretion. *The British Journal of Social Work*, 51(6), 2155–2172. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcab118>
- *Murphy, C. (2022). 'I don't want my face on the front page of The Sun': the 'Baby P effect' as a barrier to social worker discretion. *Journal of Children's Services*, 17(1), 45–58. <https://doi.org/10.1108/JCS-03-2021-0013>
- *Murphy, C. (2023). "Rising demand and decreasing resources": Theorising the "cost of austerity" as a barrier to social worker discretion. *Journal of Social Policy*, 52(1), 197–214. <https://doi.org/10.1017/S0047279421000507>

- Nagel, M. L. (2024). The Challenge of Balancing Innovation and Tradition in the Public Sector: The Role of Street-Level Bureaucrats in Digital Transformation. *Administration and Society*. <https://doi.org/10.1177/00953997241296100>
- Newswander, C. B., & Newswander, L. K. (2015). Metis: Using Wile and Wisdom to Inform Administrative Discretion. *American Review of Public Administration*, 45(2), 153–166. <https://doi.org/10.1177/0275074013490991>
- Nicholson-Crotty, J., Grissom, J. A., & Nicholson-Crotty, S. (2011). Bureaucratic representation, distributional equity, and democratic values in the administration of public programs. *Journal of Politics*, 73(2), 582–596. <https://doi.org/10.1017/S0022381611000144>
- *Nørup, I., & Jacobsen, B. (2023). Searching for “the usual suspects”: The role of discretion and target group constructions in the frontline of policy implementation. *Public Administration*, 101(2), 671–692. <https://doi.org/10.1111/padm.12820>
- *O'Connor, L., & Leonard, K. (2014). Decision Making in Children and Families Social Work: The Practitioner's Voice. *British Journal of Social Work*, 44(7), 1805–1822. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bct051>
- Oberfield, Z. W. (2010). Rule following and discretion at Government's frontlines: Continuity and change during organization socialization. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 20(4), 735–755. <https://doi.org/10.1093/jopart/mup025>
- *Petersen, A. C. M., Christensen, L. R., & Hildebrandt, T. T. (2020). The Role of Discretion in the Age of Automation. *Computer Supported Cooperative Work (CSCW)*, 29(3), 303–333. <https://doi.org/10.1007/s10606-020-09371-3>
- *Pithouse, A., Broadhurst, K., Hall, C., Peckover, S., Wastell, D., & White, S. (2012). Trust, risk and the (mis)management of contingency and discretion through new information technologies in children's services. *Journal of Social Work*, 12(2), 158–178. <https://doi.org/10.1177/1468017310382151>
- Pollock, D., Peters, M. D. J., Khalil, H., McInerney, P., Alexander, L., Tricco, A. C., Evans, C., de Moraes, É. B., Godfrey, C. M., Pieper, D., Saran, A., Stern, C., & Munn, Z. (2023). Recommendations for the extraction, analysis, and presentation of results in scoping reviews. *JBI Evidence Synthesis*, 21(3). <https://doi.org/10.11124/jbies-22-00123>
- Pösö, T. (2016). Mistä puhutaan, kun puhutaan huostaanotosta? Teoksessa R. Enroos, T. Heino, & T. Pösö (toim.), *Huostaanotto. Lastensuojelun vaativin tehtävä* (pp. 7–30). Vastapaino.
- *Pösö, T., & Laakso, R. (2015). Holistic, expert and centralised models for organising care placement decisions: findings from Finland. *Adoption & Fostering*, 39(2), 159–169. <https://doi.org/10.1177/0308575915588724>
- Rivera, J. D., & Knox, C. C. (2023). Bureaucratic discretion, social equity, and the administrative legitimacy dilemma: Complications of New Public Service. *Public Administration Review*, 83(1), 65–77. <https://doi.org/10.1111/puar.13550>
- *Sabel, C., Zeitlin, J., & Helderman, J.-K. (2024). Transforming the Welfare State, One Case at a Time: How Utrecht Makes Customized Social Care Work. *Politics & Society*, 52(2), 171–207. <https://doi.org/10.1177/00323292221140710>
- *Saltiel, D. (2016). Observing Front Line Decision Making in Child Protection. *British Journal of Social Work*, 46(7), 2104–2119. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcv112>
- *Sletten, M. S., & Bjørkquist, C. (2021). Professionals' tinkering with standardised tools: dynamics involving actors and tools in child welfare practices. *European Journal of Social Work*, 24(5), 749–760. <https://doi.org/10.1080/13691457.2020.1793114>
- *Sletten, M. S., & Ellingsen, I. T. (2020). When standardization becomes the lens of professional practice in child welfare services. *Child & Family Social Work*, 25(3), 714–722. <https://doi.org/10.1111/cfs.12748>
- *Stauffer, B., Sager, F., & Kuenzler, J. (2024). Public agency resilience in times of democratic backsliding: Structure, collaboration and professional standards. *Governance*, 37(S1), 21–40. <https://doi.org/10.1111/gove.12802>
- *Svensson, K., & Ponnert, L. (2022). Flexible Rigidity and Caring Distance: How Discretion Works in Compulsory Care. *The British Journal of Social Work*, 52(2), 946–963. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcab076>
- Taylor, I., & Kelly, J. (2006). Professionals, discretion and public sector reform in the UK: Revisiting Lipsky. *International Journal of Public Sector Management*, 19(7), 629–642. <https://doi.org/10.1108/09513550610704662>
- Thomann, E., van Engen, N., & Tummers, L. (2018). The Necessity of Discretion: A Behavioral Evaluation of Bottom-Up Implementation Theory. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 28(4), 583–601. <https://doi.org/10.1093/jopart/muy024>
- Tummers, L. L. G., Bekkers, V., Vink, E., & Musheno, M. (2015). Coping during Public Service Delivery: A Conceptualization and Systematic Review of the Literature. *Journal*

- of Public Administration Research and Theory* 25(4), 1099–1126. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/jopart/muu056>
- Tummers, L., & Bekkers, V. (2014). Policy Implementation, Street-level Bureaucracy, and the Importance of Discretion. *Public Management Review*, 16(4), 527–547. <https://doi.org/10.1080/14719037.2013.841978>
- Tummers, L., Bekkers, V., & Steijn, B. (2009). Policy alienation of public professionals: Application in a new public management context. *Public Management Review*, 11(5), 685–706. <https://doi.org/10.1080/14719030902798230>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (Uudistettu laitos). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- van Hulst, M., & Visser, E. L. (2024). Abductive analysis in qualitative public administration research. *Public Administration Review*. <https://doi.org/10.1111/puar.13856>
- *van Ufford, S. Q., Heimer, M., Schön, U.-K., & Linell, H. (2024). Discretion and Strategies for Investigating Child Abuse: Social Workers' Conceptions of Child Abuse Investigations and Police Reporting. *British Journal of Social Work*, 54(4), 1554–1573. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcad243>
- Visser, E. L., & Kruijven, P. M. (2021). Discretion of the Future: Conceptualizing Everyday Acts of Collective Creativity at the Street-Level. *Public Administration Review*, 81(4), 676–690. <https://doi.org/10.1111/puar.13389>
- *Wilkins, D., & Whittaker, C. (2018). Doing Child-Protection Social Work with Parents: What Are the Barriers in Practice? *The British Journal of Social Work*, 48(7), 2003–2019. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcx139>
- Wood, C. (2011). Understanding the consequences of municipal discretion. *American Review of Public Administration*, 41(4), 411–427. <https://doi.org/10.1177/0275074010381111>
- *Yelderman, L. A., Wood, S., & Summers, A. (2022). Media Reports of Child Deaths and the Relationship to Foster Care Entries and Exits. *Child and Youth Care Forum*, 51(1), 19–37. <https://doi.org/10.1007/s10566-021-09616-2>
- Young, M. M., Bullock, J. B., & Lecy, J. D. (2019). Artificial Discretion as a Tool of Governance: A Framework for Understanding the Impact of Artificial Intelligence on Public Administration. *Perspectives on Public Management and Governance*, 2(4), 301–313. <https://doi.org/10.1093/ppmgov/gvz014>
- Zhang, H., Yang, L., Walker, R., & Wang, Y. (2022). How to influence the professional discretion of street-level bureaucrats: transformational leadership, organizational learning, and professionalization strategies in the delivery of social assistance. *Public Management Review*, 24(2), 208–232. <https://doi.org/10.1080/14719037.2020.1805919>
- *Östberg, F. (2014). Using “Consensual Ideology”: A Way to Sift Reports in Child Welfare. *British Journal of Social Work*, 44(1), 63–80. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcs094>